

U V O D N E N A P O M E N E

Iako je prošlo više od 12 godina od sinhronizovane akcije MUP tokom koje je, uz motiv da se od Muslimana odnosno Bošnjaka oduzima oružje koje su posedovali bez dozvole, izvršeno više desetina akcija, privedeno preko 50 ljudi i na zatvorske kazne iz prijepoljske opštine osudjeno njih tridesetak, ovaj događaj, iz nekoliko razloga, ne gubi na aktuelnosti.

Najprije, to je bila vješto organizovana racija uz primjenu sile što je podrazumjevalo torturu kojoj je bila izložena većina privedenih Bošnjaka. Ta je tortura vršena sistematski i uz više nego očigledno prekoračenje ovlašćenja od strane policije.

Privodjeni su, najčešće, vrlo ugledni ljudi, aktivisti ili funkcioneri Stranke demokratske akcije koja nije tretirana kao nacionalna partija Bošnjaka odnosno Muslimana već kao nekakva paravojna formacija pa je, po nepisanoj ali i lako dokazivoj logici Miloševićevog režima da je svaki Musliman - član SDA protivnik Srba i Srbije, serija hapšenja uslijedila istovremeno u Prijepolju, Novom Pazaru, Sjenici, Tutinu, Priboju...i u nekim crnogorskim opštinama poput Rožaja, Bijelog Polja, Pljevalja, Berana...Takva šovinistička logika je, dalje, podrazumjevala i to da je stepen opasnosti članova SDA i drugih Bošnjaka bila veća ukoliko su oni zauzimali odgovornije funkcije u stranci ili bili ugledniji u narodu. Zbog toga su, uz ostalo, hapšeni i osuđivani ljekari, profesori, uspješni biznismeni. Na listi je bilo i nekoliko hodža ili članova njihovih najužih porodica.

Režim je time htio da poruči Bošnjacima da su nepoželjni u „Srbiji od Karlovca do Karlobaga“ ali i da ohrabri radikalizaciju koja je bila pogonsko gorivo narastajućeg nacionalizma i šovinizma.

Medijski je ta policijska akcija praćena sasvim pažljivo: lokalni mediji su objavljivali samo šture službene informacije dobijene od Policije, dok su republička glasila a posebno takozvana „žuta štampa“ imali apsolutnu slobodu i nepisanu obavezu da im to posluži kao inspiracija za seriju tekstova o „džihad - bojovnicima“ u Sandžaku, o nekakvim ratnim planovima za dizanje ustanka i otcijepljenje sandžačkih opština.

Kao posljedica tako osmišljene akcije krenuo je novi talas imigranata iz sandžačkih opština. Ljudi su bježali glavom bez obzira, ostavljajući kuće i imanja, napuštajući radna mjesta i ispisujući djecu iz škola. Išli su tamo gdje se moglo otići: preko Crne Gore u Italiju pa dalje u druge everopske zemlje ili, pak, preko Novog Pazara opet ka istom cilju – Zapadnoj Evropi.

Karakteristično za povratak ovoj temi je i to što se, uistini, neki od hapšenih imali oružje bez dozvole koje su kupili po crnoberzijanskim uslovima,

najčešće upravo od Srba koji su dobijali isto to, ili drugo, oružje u neograničenim količinama iz magacina nekadašnje Teritorijalne odbrane ili regularne JNA!. Znalo se da su gotovo sve srpske kuće dobro naoružane i strah od ponavljanja priča iz bosanskog rata koji je bjesnio svom žestinom natjerale su mnoge Muslimane da se snalaze na razne načine i nabave nešto od oružja.

Sudski procesi po prekvfalfikovanim djelima u odnosu na obrazloženja policije prilikom privodjenja su vodjeni rutinski i najveći broj privedenih je i osuđen na zatvorske kazne. Gotovo svi su ih i izdržali. Samo se manji broj privodjenih ili osumnjičenih uspio spasiti bjekstvom.

Mi smo, pripremajući materijal za Izvještaj, razgovarali sa većinom ovih ljudi. Obišli smo i članove porodica otetih i likvidiranih Bošnjaka u stanici Štrpci bilježeći njihovu tugu, razočarenje i bol što se, trinaest godina posle zločina, još uvijek malo šta zna o tome i što inspiratori i realizatori zločina šetaju na slobodi. Nemaju ni jednu riječ pohvale za odnos države prema tom zločinu ali ni prema ponašanju lokalne vlasti koja ne uspeva da se dogovori ni o dostojnom obilježavanju mjesta zločina.

Mnogi od tih ljudi i danas nerado govore o tome. Jedino što žele reći je da su ih ova dva događaja promjenila u mjeri u kojoj je i njihov život izmjenjen. A ta mjera se izražava kvalifikacijom „neprijatelj države“ i brojem dana, mjeseci i godina u Okružnom zatvoru kod jednih i danima, mjesecima i godinama tuge, bola i permanentnog ćutanja vlasti o zločinu kod drugih.

ASIM SADIKOVIĆ ASKO

Dana 27. jaunara 1994. godine, prije svitanja, negdje oko 5 sati i 30 minuta, probudilo me jako zvono na interfonu. Ustao sam i ustanovio da je to policija. Neko od njih je zapovjednički tražio da im otvorim vrata. To sam, ne znajući koji je razlog njihova dolaska, odmah učinio. Pomislio sam da je sinoć bio neki problem u kafiću koga sam držao u suterenu kuće.

Na vratima su bila tri policajca iz Prijepolja koje sam poznavao, a sa njima i dva nepoznata lica u civilu. Kad sam pogledao preko njih ustanovio sam da je kuća blokirana sa, po mojoj procjeni, 15 do 20 milicionera pod punom opremom, sa automatskim i drugim oružjem u rukama. Policajci koji su bili na vratima rekli su mi da imaju nalog da pretresu moju kuću kao i poslovni prostor, odnosno kafić. Pokazali su mi nalog za pretres.

Bila je zima i oni su krenuli da ulaze u moju kuću. Usprotivio sam se što pokušavaju da udju obuveni, riječima da se u moju kuću ne ulazi u obući i zamolivši ih da se izuju. Oni su se međusobno pogledali, kao da se dogovaraju šta da urade, ali su se i izuli.

Odvojili su mi suprugu i ćerku rekavši im da odaberu prostoriju gde će boraviti dok traje pretres. One su, uplašene, otišle u jednu sobu a sa njima je krenuo i jedan policajac sa uperenim automatskim oružjem prema njima.

Pretres je dugo trajao. Kad su u regalu naišli na moj stranački materijal, a bio sam aktivni član Stranke demokratske akcije od njenog osnivanja, rekao sam im da to nije oružje i da nemaju pravo da to uzimaju. Odgovorili su mi da im i to sada treba ali da će sve biti uredno vraćeno. Nikad mi to nisu vratili.

Bilo mi je jasno šta je pozadina tog pretresa. To sam im i rekao, ali oni nisu obraćali pažnju šta ja govorim već su radili po svojem.

Istovremeno sa pretresom moje kuće, saznao sam kasnije da je jedna grupa policajaca takodje pod punom borbenom opremom bila i kod moje majke Sadiković Bahte i dvojice braće Sadiković Himza i Sadiković Kasima.

Kod mene su pretresali vrlo detaljno svaki kutak, sve detaljno da ne bi ostao ni jedan komad namještaja a da nije pomjeren, ne libeći se da sa istom revnošću pretresaju i kafić i sve druge prostorije.

Tokom pretresa u spavaćoj sobi pronašli su jednu pušku koja je bila vlasništvo moga brata Sadiković Šefketa koji se u to vrijeme nalazio u Sarajevu i za koju je imao potrebne dozvole i dokumentaciju. Pokazao sam im legalno izdat oružni list iz Sarajeva za tu pušku. Uzeli su i pušku i tu dokumentaciju a zatim me odveli u kuću brata Sadiković Šefketa jer su znali da su ključevi kod mene. Pretresli su i njegovu kuću do detalja. U njegovoj kući se nalazila kancelarija SDA koju su, naravno, pretresli vrlo temeljito. Pronašli su tu pristupnice članova SDA i sve su ih ponijeli sa sobom.

Zatim su me odveli u Stanicu policije gdje sam vidio i dvojicu moje braće Kasima i Himza. Bilo je još dosta privedenih ljudi, isključivo Bošnjaka, koje sam poznavao. U Stanici policije počeli su da me ispituju isključivo o stranačkoj aktivnosti, odnosno o mom radu u SDA.

Čuo sam njihove komentare da sam „tvrd orah ali da će me oni prisiliti na svoj način da im sve lijepo i detaljno opišem“. Uz te opaske slijedile su i prijetnje prebijanjem, maltretiranjem i raznim drugim pritiscima.

Nakon toga na vrata sobe u kojoj su me ispitivali ušao je Milutin Kijanović, šef DB za Prijepolje, Priboj i Novu Varoš. Krenuo je rukom prema meni sa očitom namjerom da me udari. Zaustavio sam ga, uhvativši ga za ruku, riječima da mene ne smije niko zlostavljati jer ja ne pravim nikakve probleme i ponašam se disciplinovano. On je okrenuo priču i počeo da me optužuje da sam ga napao i to u prisustvu 5-6 policajaca i inspektora i da se on htio samo odbraniti. Vidio sam da je to klopka da napravim neki pogrešan portez i da me onda istinski počnu mučiti i zlostavljati.

Zatim mi je rekao da izađem u hodnik i izujem cipele. Da li je to bila osveta za moju zabranu da mi u kuću ulaze obuveni, ili priprema za torturu? Iz susjednih kancelarija čuo sam viku, psovku i povremeno zapomaganje što je bio jasan signal da ljude tamo zlostavljaju, tuku i primoravaju na neka priznanja.

Izišao sam, izuo se i kad sam pošao da sjednem na klupu, rečeno mi je da moram stajati!

Za vrijeme mog saslušavanja inspektor Stanko Bezarević je više puta ulazio i izlazio iz kancelarije. Negdje oko 23 časa istog dana rekli su mi da moram ići u Užice na dodatna ispitivanja.

Kad smo stigli, vezali su me lisicama za radijator u jednoj od kancelarija u SUP Užice. U ranim jutarnjim satima došli su neki nepoznati inspektori u civilu i počeli su da me ispituju. Pitanja su bila uglavnom vezana za naoružavanje muslimanskog naroda, zatim o nekakvom šleperu oružja koji je iz Bosne došao u Prijepolje. Rekli su da sam u to bio i ja umješšan, što sam svakako odbio i jasno rekao da o tome nemam pojma. Zati su tražili da im kažem da je Stranka demokratske akcije naoružavala muslimanski narod. Ucjenjivali su me da ako im to priznam neću imati nikakvih posljedica za bratovu pušku koju su pronašli u mojoj spavaćoj sobi. Uz to su mi obećali da ću odmah biti pušten kući. Odbio sam sve to riječima da ne mogu da priznam nešto što nije bila istina.

Usljedile su ponovne prijetnje. Ubiće me, progovriću prije toga pod teškim batinama, ali me niko nije tukao. Za vrijeme mog ispitivanja iz susjedne kancelarije sam prepoznao glasove i zapomaganja Malage Malagića i Rašida Preljevića. Tukli su ih a jasno sam razaznao i udarce nogama po njima.

U Užicu sam zadržan 72 sata. Nakon toga sam stavljen u policijsko auto zajedno sa Malagom Malagićem, Rašidom Preljevićem i Ademom Kajevićem. Oni su mi tokom puta prema Prijepolju rekli da su ih tukli i da su bili izloženi strašnoj torturi. Sva četvorica smo bili vezani lisicama. Odveli su nas istražnom sudiji Opštinskog suda u Prijepolju Zoranu Pantoviću. On nam je odredio jednomjesečni pritvor. Opet smo vraćeni u zatvor u Užice.

Tokom sudjenja sam angažovao trojicu advokata. Priložio sam ovjerenu kopiju oružnog lista za bratovu pušku koja je pronadjena u mojoj sobi, ali ništa to nije pomoglo. Osudili su me na 5 mjeseci zatvora uz izričitu naredbu da kaznu moram izdržavati u Požarevcu.

Iz revolta što sam bez razloga osuđen i što sam nevin trebao da odležim zatvorsku kaznu, riješio sam da ostavim suprugu i dvoje maloljetne djece, kuću i radnju u Prijepolju i napuštim svoj grad.

Za sve što sam u ovoj izjavi napisao posjedujem dokumentaciju i stojim iza svake napisane riječi!

ŠADIKOVIĆ ASIM
UL. SALKA VEŠOVIĆA 6
PRIJEPOLJE

VEHBO MUJEZINOVIĆ

Član sam Stranke demokratske akcije od 1990. godine, učesnik njenog osnivanja u Novom Pazaru i politički aktivista od prvog dana članstva. Godinu dana kasnije, 1991. sam izabran za predsednika Mjesnog odbora SDA u Brodarevu i moja kompletna porodica je bila opredjeljena ka ovoj nacionalnoj partiji jer nismo bili slepi da ne vidimo šta se događa u srpskom narodu i kuda vodi njegova homogenizacija koju je započeo Slobodan Milošević. No, nisam nikad, pa ni u tim po mnogo čemu čudnim vremenima, bio isključiv niti mrzio pripadnike drugog naroda ili političke partije. Bio sam dosledan ali tolerantan, smatrajući to vrlinom koja je univerzalna.

Otmica putnika Mižuslimana iz autobusa u Sjeverinu, paljevine i ubistva u Bukovici i drugim muslimanskim selima pljevaljske opštine te otmica i likvidacija putnika – opet isključivo Muslimana - u Štrpcima dodatno su me uvjerili da homogenizacija srpskog naroda i ratno-huškačka politika Miloševića neće donijeti nikakvo dobro ni Srbima a ni ostalim narodima koji su živjeli u tadašnjoj državi.

Kao povratnik iz Njemačke kupio sam svojim sinovima autobus, registrovao preduzeće za prevoz putnika u prigradskom saobraćaju i počeo da se bavim, sa sinovima, prevozom putnika od Prijepolja do Brodareva. Svakodnevno smo imali problema sa saobraćajnim inspektorom u Skupštini opštine Zoranom Markovićem koji nas je stalno proganjao najčešće izmišljajući razloge za to. Konačno je otkrio motive tog proganjanja rekavši meni, kad sam se pobunio zbog toga, da idem u Rumuniju ili Tursku, da ovo nije moja zemlja i da nemam šta da tražim u njoj! Nije pomoglo ni moje protivljenje da je Jugoslavija, tako se tada zvala ta država, moja koliko i njegova, da su moji preci ovdje živjeli i da i ja i moji sinovi i sinovi mojih sinova imamo namjeru da ovdje živimo.

Vidim ja šta se sprema i šta se događa, koju priču meni priča državni službenik Zoran Marković te i ja kupim automatsku pušku zbog lične bezbjednosti i zaštite moje porodice.

Vidim, dakle, da dan na dan ne liči i, iako sam znao da to što radim nije po zakonu, nisam imao drugog izbora. Moje komšije Srbi dobili su oružje besplatno i to ono oružje koje sam i ja, porezima i doprinosima, kupovao nekadašnjoj Jugoslovenskoj narodnoj armiji. Sad se to oružje dijeli samo pripadnicima srpskog nacionalnog korpusa, pa sam ja, kao Musliman, jednostavno morao da nabavim, za dobre pare, pušku da branim čast porodice, žene, kćerke.

Kad je policija saznala da sam kupio pušku odmah su me pozvali, navodno da se dogovorimo oko autobusa, treba im za nekakvu sahranu. Čim sam se pojavio u Policijskoj stanici u Brodarevu počeo je istovremeni pretres moje tri kuće. Po dvojica milicionera su pretresli sve

što je moglo da se pomjeri ili otvori. Nisu ništa pronašli jer ni ja nisam htio, odnosno smio, da priznam da sam kupio pušku. Odvode me u Prijepolje.

Informaciju da ja imam pušku dobili su, pod prinudom, od Bida Rovčanina od koga sam je i kupio. No, on je opisao moju pušku tako da ona nije odgovarala onoj koju stvarno imam. To mi je i dodatno bio razlog da ne priznam da imam pušku jer sam se pitao šta će se desiti ako je ja i predam a oni vide da ne odgovara opisu koji su imali.

Nešto kasnije dolazi inspektor koga su zvali Grbo. Fino me je zamolio da priznam i predam tu pušku i da mi neće faliti ni dlaka na glavi. Ja ćutim. Onda dovodi Grbo tog Bida Rovbčanina i pita ga šta mi je prodao. On odgovara automatsku pušku sa drvenim kundakom. Ja opet ćutim jer znam da je moja sasvim drugačija od toga kako je Bido opisuje.

Potom dolazi Duško Maračić, tadašnji komandir Stanice policije i zamenik načelnika. Kaže mi da je kod mene puška koju mi je prodao Bido. Traži i on da je predam. Dovodi i on Bida i sve se ponavlja. Vidim ja da se čudno kolo igra oko mene i moje porodice.

Pojavljuje se, na hodniku dok čekam nastavak ispitivanja, načelnik policije Mileta Novaković. Obraća mi se odmah provokativno: „Ti si, veli, Vehbo Muijezinoviću, predsedniče SDA u Brodarevu?“ Ne stižem ni da odgovorim da jesam, on me ubacuje u kancelariju.

Odmah me udara pesnicama u glavu. Sagnem se od bola i dobijam udarac nogom u predjelu mokraćne bešike. Od tog udarca i danas nosim posledice. Ponovo dobijam seriju udaraca po glavi. Ispravljam se i dobijam udarce pesnicama u predjelu grudi. Jedva sam stigao da predahnem. Oboriše me tada Duško Maračić i inspektor Stanko Bezarević. Izuju mi cipele i udaraju pendrecima po tabanima. Mileta me drži za kosu a Duško udara po tabanima.

Mileta naredjuje da me udaraju električnim pendrekom. Ja se uvijam lijevo – desno a Maračić me udara. Kao da me struja presječe. Mislim da su mi tada polomljena rebra. Električnom palicom me je udarao i po grudima.

Opet me obaraju na pod. Drže me Maračić i Bezarević a Mileta Novaković vadi nož iz korica i nadnosi ga na moj vrat kao da hoće da me zakolje. Psuje mi tursku i muslimansku majku i prijeti da će da me zakolje i baci u jezero da me ribe pojedu. Prijeti i sinovima i cijeloj porodici. Pominje moj politički rad, psuje sve što mu dolazi na usta, prijeti da će mi porodicu zatrijeti jer sam ja predsjednik jedne stranke koja hoće da utre srpski narod u Brodarevu. Prijeti mi što kao predsjednik stranke vodim brodarevski narod na mitinge, dočekujem Sulja Ugljanina i organizujem proteste zbog otmice u Štrpcima.

Kasno u toku noći ne mogu više da izdržim batine. Priznam da imam pušku. Ali, ne mogu ni da stojim a kamo li da idem u Brodarevo i donesem pušku. Sa dušom se borim.

Moj sin Mujo donosi pušku. Vezuju ga lisicama i vješaju na neku kuku. Moj sin visok, 114 kilograma je imao. Gleda ga Mileta Novaković i obraća se meni: „Vidsi kakvog sina gajiš da ubija Srbe“. Zaleti se i udari Muja pesnicom u stomak. On pada. Možete zamisliti kako je roditelju kad gleda takvo mučenje rođenog sina.

Drugi sin Latif se čuje kako kuka iz druge sobe. Mogu zamisliti kakve je on muke preživio.

Osudili su me zatvorskom kaznom.

Jasno mi je da sam pušku kupio nezakonito. Ali da li su zakonito oružje imali svi oni koji su bili za ratnu opciju Slobodana Miloševića? Zločinci poput njega ali i onih koji su terorizali narod poput policajaca i starješina u SUP Prijepolje odgovaraće kad-tad. Ako ne pred njihovim istomišljenicima, pred Bogom svakako.

Nisam zaslužio takve muke. Ako ni zbog čega ono zbog toga što sam bio lojalan od kad znam za sebe. I otac mi je bio odbornik narodne vlasti od 1943 do 1962. godine. Porotnik u Prijepolju, delegat u Užicu. A od mene su napravili izdajnika, iako volim svoj narod i svoju državu ma kako se ona zvala. Ali, torturom policije uveden sam u crvenu knjigu kao najokoreliji zločinac i građani najgoreg reda.

Stojim iza svake riječi napisane u ovoj mojoj ispovjesti.

Vehbo Mujezinović, lična karta broj 65288/SUP Prijepolje, jun 2006.

ARIF MEHONIĆ (1954.) lk. br. 83641/SUP PRIJEPOLJE

Od raspada nekadašnje Jugoslavije i Saveza komunista nisam pokazivao interes ni za koju političku partiju tako da ni u vrijeme kad sam imao neprilike sa policijom i državnim organima nisam bio član ni jedne stranke. Bio sam zaposlen kao konobar u Hotelu "Mileševa", ali sam u periodu hapšenja bio na neplaćenom odsustvu. Nisam do tada bio nikada kažnjavan i nisam imao nikakav dosije u policiji.

Negde pri kraju 1993. godine mi je prijatelj iz Sarajeva doneo na poklon automatsku pušku "tomson" i 3 bombe. Nisam bio nešto posebno zainteresovan da to uzmem, čak sam sa majkom razgovarao o tome i ona mi je govorila "Šta će ti to, nemaš razloga da se plašiš nekoga, nismo nikome ništa učinili na žao". No, priče prijatelja iz Bosne i njihova iskustva sa nedostatkom oružja i agresijom koja nije priznavala nikakve prethodne veze ni poznanstva, su me malo pokolebale pa sam odlučio da ipak uzmem ponudjeno oružje – automatsku pušku i 3 bombe. Brat se nalazio na bračnom putovanju i kad se vratio rekao sam mu da to negde zakopa u blizini kuće. Nekima sam i rekao da imam to od oružja. Mislio sam da su to povjerljivi ljudi a rekao sam im odbijajući na taj način neke ponude da kupim nešto od oružja.

Brat Fehudin je pokazao našem rođaku Tufiku Mehoniću koji je bio puškar i razumeo se u oružje, to što smo dobili od prijatelja.

Počele su priče o oduzimanju oružja i Tufik je među prvima uhapšen. Pod strašnom torturom priznao je da mu je moj brat Fehudin pokazivao "tomson".

30. januara 1994. godine sam bio kod sestre u gradu. Bio sam sa kompletnom porodicom – suprugom i sinovima. Oko pola sedam uveče zove me brat iz Velike Župe i kaže da moram odmah doći jer me traži policija i inspektor Stanko Bezarević. Slutio sam šta može biti i odmah sam krenuo. Na nekoliko stotina metara od kuće, na magistralnom putu, susretnem policijsku "maricu". Zaustavim se a iz "marice" izleteše policajci sa puškama na "gotovs" i narediše mi da predjem u njihovo vozilo. Neko od njih je povezao moju teretnu "zastavu". Pitam inspektora Bezarevića gdje mi je brat. Veli eno ga pozadi u "marici". I reče mi da je Tule (rodjak Tufik) rekao da imam oružje. "Ako ga predaš nećeš imati nikakvih posledica. Znamo se, prijatelji smo, ali posao je posao. Molim te da saradjuješ neće ti faliti ni dlaka sa glave" veli mi inspektor.

Stigli smo do kuće. Potpuna blokada, policajci ispred moje prodavnice, drugi oko kuće. Moja tri sina, rođena istog dana i iste godine, usplahirili se, žena i majka takodje. Vidim kakva je situacija i kažem bratu "Ti si jači od mene

Fehko, da se iskopa ona puška i da se preda”. Nisam hteo da otkrijem da brat nešto zna o tome a u stvari ja nisam znao ni gdje je zakopano, ali sam ovakvim odgovorom izazvao zainteresovanost policije i oni su, na mjestu gdje je stao brat da kopa, uzeli od njega krampu i odmah iskopali pušku. Upozorio sam ih da budu pažljivi jer su i 3 bombe zakopane pa su lagahno i njih izvadili iz rupe koja je bila odmah do kuće u Velikoj Župi. Automat u kutiji, na njemu katanac. Ključ na kaišu kod brata ali ja kažem, želeći da brata držim što je moguće dalje od svega, da sam izgubio ključ. Policajci polome bravicu i izvade automat. Slagao se sa opisom koji su dobili od rodjaka Tufika.

Zatražih od žener Samke čašu vode. Ožedneo sam odjednom, a policajac Dučić traži takodje čašu vode. Veli daj mi iz prodavnice, hladnija je. Vidim hoće nešto da mi kaže nasamo. Odosmo i on mi veli “Arife, što uzimaš sve na sebe. Mi znamo za brata i znamo da si ti neupućem u sve to”.

Odveli su nas obojicu. Bratu žena trudna, osmi mesec. Inspektor Bezarević mi stalno ponavlja da se ne plašim i da ćemo se brzo kući vratiti i brat i ja.

Stigli smo u SUP. Načelnik Mileta Novaković kroz hodnik nosi bijeli “tomson” i pita “Čije je ovo”? “Moje”, kažem ja. Ja sam to predao”.

Načelnik ode na večeru. Mi čekamo. Čujemo zapomaganje iz jedne od soba. Prepoznao sam Ferida Kajevića, komšiju. Tuku ga. Šapnem bratu da šuti i o onome što zna a kamo li o onome u šta nije siguran.

Nisu me pitali ni odakle mi puška i bombe, a ja nisam znao ni koliko ima metaka. Dajem podatke komandiru Stanice policije Dušku Maračiću. Niko me ne bije, ni brata. Vraća se Mileta. Pita brata: “Ko si ti”? On mu odgovara da čeka mene, a ovaj ga pogleda i prodera se: “Šta ćeš ti ovde? Marš kući”!. Dao sam sve podatke što sam znao o puški i bombama. Drugo ništa, a nisu me ni ispitivali mnogo. Pušten sam kući i očekivao da je time ova neprijatna epizoda završena.

Medjutim, posle nekoliko dana došla je nekakva inspekcija iz Ministarstva iz Beograda da proveriti pritužbe da su ljudi trpeli mučenja i maltretiranja najgore vrste. Pozvali su i mene. Rekao sam da mene nisu tukli, ali da sam čuo krike i zapomaganja drugih. Policija, na čelu sa svojim načelnikom, bila je tih nekoliko sati manja od makovog zrna. Da su smeli bili su spremni da nas unose kako se ne bi umorili tih nekoliko koraka do kancelarije sa inspekcijom.

Mada su mi svi redom obećavali da neću imati nikakvih drugih posledica, posle izvesnog vremena pozvan sam na sudjenje zbog posedovanja oružja. Osudjen sam na pet meseci zatvora. U zatvoru u Čupriji proveo sam 4 meseca i 5 dana.

Ti događaji nisu, očito, zaboravljeni pa je nova demokratska vlast primenjivala neke metode iz vremena revanšizma, biografija, karakteristika, dosijea... Iako sportisti, moja tri sina, trojke, nisu ušla ni u uži izbor za Srednju školu unutrašnjih poslova u Kamenici. Još na prvom filteru u Prijepolju emilinisale su ih, u međuvremenu promenjene starešine SUP-a na čelu sa Dragomirom Malešićem, tadašnjim visokim funkcionerom Demokratske stranke. Očigledno je da je moja biografija samo pomogla da se ne narušava etnički sastav policije.

ADEM KAJEVIĆ

Od tog događaja sa kraja januara 1994. godine počele su moje noćne more koje traju do današnjih dana i koje, bojim se, neće prestati do kraja života. Radio sam u Osnovnoj školi „Sveti Sava“ na Bostanima kao nastavnik tehničkog obrazovanja i informatike. Moje noćne more počele su u jutarnjim satima na dan Svetog Save, 27. januara. Tog dana i u to vrijeme nisam bio u kući već na putu ka Velikoj Župi gdje sam odlazio skoro svaki dan u posjetu ocu i obilazak porodičnog imanja. Na putu prema porodičnoj kući u zaseoku Pranjci iznenada se na mene obrušila grupa od sedam-osam naoružanih civila. Bio sam fizički superioran u odnosu na svakog od njih pojedinačno, ali protiv toliko broja vještih i naoružanih zvjeri bilo je bespredmetno pružati otpor. Uhapsili su me i odveli do porodične kuće u Velikoj Župji gdje se već nalazila grupa uniformisanih policajaca koja je, očito, upravo nas čekala. Sve je, dakle izvedeno koorinirano i prema planu, očito na osnovu višemjesečnog praćenja jer su znali da gotovo svako jutro u isto vrijeme odlazim prema Velikoj Župi.

Odmah po mom dovodjenju počeli su da pretražuju cijelu kuću i bližu okolinu. Svo vrijeme pretresa od mene su, pod strašnim pritiscima, verbalnim a i fizičkim, tražili da im pokažem nekakve ratne planove za napade na Srbe u Velikoj Župi i prijepoljskom kraju i tražili da im pokažem gdje se krije oružje. Pominjali su neke konvoje oružja, kamione i svašta drugo o čemu nisam imao pojma. Svo vrijeme sam bio u šoku jer mi nije bilo jasno zašto sa mnom tako postupaju. Teško je to objasniti kako se osjeća čovjek koji je jednostavno pošao da obidje imanje a na prag porodične kuće, pred oca koji je tada još bio živ, doveden svezan pod oružanom pratnjom!

Da je riječ o brižljivo planiranoj akciji potvrđeno mi je kasnije iz priča moje supruge Šuhre da je u isto vrijeme kad sam ja trpio torturu i primoravan da priznam nešto o čemu pojma nisam imao, trajao i pretres kuće u kojoj sam, u gradu, stanovao kao podstanar. Tražili su oružje u svakom dijeliću stana, čak i u djačkoj torbi mog sina! Bilo je to jezivo i ponižavajuće za dijete kome u kući oružje nikad nije kupovano ni kao igračka a kamoli da je imalo nekakvu predstavu o tome šta su tražili nadmeni policajci, sa oružjem od koga se nisu ni jednog trenutka rastavljali uprkos tome što su imali pred sobom preplašenu ženu i dvoje male djece.

Poslije pretresa u Velikoj Župi odveden sam u staru zgradu SUP-a, današnju rezidenciju vladike Filareta. Nakon dva sata tokom kojih su me policajci čuvali kao da sam najokoreliji zločinac i svo vrijeme vršili na mene psihološki pritisak i teror, odveli su me u drugu zgradu, u Šehovića Polje gdje se tada nalazila Stanica saobraćajne policije. Tu sam dao prvu

izjavu koja je zabilježena. Kuću u kojoj sam sa suprugom i dvoje maloljetne djece naredna dva dana držali su pod punom policijskom blokadom.

Uveče, negdje oko 23 sata odvezli su me u Užice. Tu me sačekao jedan inspektor koji je odmah rekao da dolazi iz Višegrada i da ću, svakako, vrlo brzo ispričati sve što im bude trebalo. Podsjećam da do tada a i ni te noći i narednog dana nisam ništa ni jeo ni pio niti mi je bilo dozvoljeno. Nisam, od gladi, žeđi i pritisaka svakojake vrste ništa osjećao i bio sam kao progonjena zvijer satjerana u tjesnac kojoj nema spasa. Međutim, prava golgota me je tek čekala od strane inspektora koji mi je važno saopštio da dolazi iz Višegrada. Višegrad je tada a i sada bio sinonim stradanja bošnjačkih civila i nije on to rekao bez razloga.

Iznurenom, umornom gladnom i žeđnom nije mi dozvoljavao ni da se oslonim na zid prostorije gdje me ispitivao. Morao sad da stojim cijelu noć, suhih usta i gotovo prazne glave.

Sjutradan je nastavljeno ispitivanje, odnosno psihička tortura kojoj, činilo mi se, nema kraja. On pita, ja ćutim ili odgovaram nijemo, mrdajući glavom lijevo – desno. Kombinovao je metode pritiska tako što mi je prinosio cijev revolvera na slijepoočnicu, prijetio da će, kad mu se prohtje, jednostavno pritisnuti obarač i završiti ispitivanje i da ga niko i nikad neće pitati šta je bilo sa mnom a kamo li zašto je to uradio. Gotovo da sam mu povjerovao. Onda bi njegovim saradnicima izdavao naredbe da se pripremi vozilo kojim će me voditi do Milana Lukića u Višegrad da me on ispituje. A Lukić je i u njegovim očima bio heroj sa posebnim i na brojnim Bošnjacima već provjerenim metodama ispitivanja, bolje reći zlostavljanja.

Košmar u Užicu, a imam ga i danas iako živim hiljadama kilometara dalje od te zemlje u kojoj u to vrijeme nije bilo dozvoljeno biti ništa osim Srbin, trajao je puna tri dana.

Poslije toga sam vezan lisicama zajedno sa Askom Sadikovićem odvezen u Prijepolje kod istražnog sudije, gdje sam prazne glave i tupih osjećanja dao izjavu a da ni sam ne znam kakvu.

Sud koji je u to vrijeme sudio kao da je ratni, osudio me na 9 mjeseci zatvora zbog podrivanja sistema i ugrožavanja stabilnosti i teritorijalnog jedinstva zemlje! Kaznu sam izdržavao u Ćupriji sa još jednim brojem komšija i prijatelja, Bošnjaka, naravno.

Poslije 17 godina rada izgubio sam posao. Država me se odrekla. I ne samo mene već i moje uže porodice.

Najteža posljedica je što poslije toga ja živim kao izmijenjena, drugačija osoba. Proganjaju me sjećanja na te dane, mjesece i godine, ne pomažu ni lijepe uspomene koje kao svaki živi čovjek nosim iz zavičaja. Ja jednostavno nisam ostao isti, promjenilo me zlostavljanje, batine i

prijetnje, kazne i osjećaj pripadnosti naciji ili vjeri koja je u Srbiji tih godina bila na najnižoj ljestvici.

Nadam se, poslije svega, da ova moja priča kao ni priče ostalih mojih sapatnika, neće ostati zabilježena kao mrtvo slovo na papiru već da će onima koji znaju da misle biti bar opomena da se ovakva i slična stradanja nikad i nikome ne ponove. To će biti moguće samo ako počinioци toga, zlotvori i zlostavljači, dobiju neizbježno zaslužene kazne. Utjeha je i što se ova priča bilježi jer to potvrđuje važnu činjenicu da ni jedno stradanje izazvano mržnjom i zlom sa bilo čije strane ne može biti zaboravljeno a vjerujem i nekažnjeno!

Adem Kajeвиć, Švedska

ĆAMIL ŠEHOVIĆ

U mojoj kući u Vakufu dugo je bila kancelarija Stranke demokratske akcije a ja sam bio zamjenik predsjednika Odbora SDA za moj kvart. Nekoliko dana poslije akcije hapšenja velikog broja vidjenijih Muslimana, 2. februara 1994. godine, kuću mi je opkolilo 8 do zuba naoružanih policajaca. Imali su šljemove, pancire, duge cevi. Na vratima su bila dva policajca i inspektor Stanko Bezarević. Znajući šta se dešavalo mojim poznanicima, komšijama i stranačkim kolegama prije nekoliko dana, odmah sam inspektoru Bezareviću rekao da imam zakopanu pušku. Bila je u blizini kuće. Poslao je policajce i oni su je brzo donijeli. Meni je Bezarević obećao da neću biti gonjen zbog posjedovanja oružja jer sam u punoj mjeri saradjivao sa njima. Rekao je da me u SUP vodi radi uobičajenih formalnosti. Tamo me je, međutim, predao inspektoru iz Priboja, mislim da se prezivao Savić.

Taj inspektor me ispitivao sa prekidima punih 30 sati. Pitao me o svemu, o naoružavanju, nabavci puške, aktivnostima SDA, navodnoj namjeri te stranke i muslimanskog naroda da progone Srbe sa ovih područja. Uveče je, polazeći kući, komandir Stanice policije Dujško Maračić rekao policajcima da me dobro čuvaju da im ne pobjegnem. Rekao im je da me ne tuku i ne maltretiraju. I zaista me u Stanici policije nisu ni pipnuli te prve noći.

Sjutradan se u ispitivanje uključio i načelnik Odjeljenja unutrašnjih poslova Mileta Novaković. Počeo je da me tuče pendrekom i neakvom metalnom šipkom. Tukao me po tijelu, po tabanima i po nogama. Povremeno bi me šamarao ili udarao pesnicama. On me nije, praktično, ni ispitivao već samo tukao tražeći da priznam da sam među kolovodjama navodnog naoružavanja muslimanskog naroda.

Sjutradan su me povelili u Užice. Vezan lisicama uveden sam u voz na redovnoj liniji. Pratila su me dva policajca. U Užicu sam proveo pet dana. Smjestili su me u kolektivnu sobu sa tri kriminalca koji su odgovarali za neke druge prekršaje. Svo vrijeme sam bio vezan lisicama. I danju i noću. Danju sam saslušavan tako da nisam imao vremena ništa da jedem,. Noću ne dijele hranu zatvorenicima. Za svo vrijeme, od utorka do petka dok mi nije stigao advokat, pojeo sam jednu jabuku i popio jednu kafu. I jedno i drugo mi je dao inspektor koga su zvali Rodjo. Svoju kafu i svoju jabuku! On se jedini ponašao normalno i nije me tukao. Ostali su me udarali čim su stizali. Tražili su da pričam o neakvoj bolnici za mudžehidine u Hisardžiku, da kažem ko sve ima oružje od muslimana u Prijepolju. Pokazivali su mi video snimak nekakvog skupa SDA u Brodarevu gdje se, pored lidera stranke Sulejmana Ugljanina vidi neki čovjek koji liči na mene. Ubjedjivali su me da sam to ja mada je na slici bio neko iz Suljovog obezbjeđenja.

Njihova je taktika bila da što više batinaju jer što te više tuku ti više priznaješ samo da bi prestali. Ali oni nastavljaju još većom žestinom. Prijetili su mi da će me predati Vojsci Republike Srpske. Vozili su nas "maricom" po gradu rekavši da idemo u Višegrad kod Milana Lukića, otmičara i likvidatora naših sugradjana muslimana u Štrpcima, ili u Skelane. Neke su zaista i vozili do Drine da ih uplaše i tako prinude na priznavanje i onoga što nije bilo tačno.

I mene su tako vozili po gradu ili me vodili noću oko zatvora. Sjećam se jednom umalo nisam upao u otvorenu šahtu jer sam bio vezan. Spasio me upravo inspektor Rodjo.

Tek u petak su istražni sudija iz Prijepolja i moj advokat stigli do mene u Užice. Advokat mi je donio kesu sa nešto hrane. Bila je to prva hrana za pet dana koju sam jeo.

Potpisivao sam sve što su mi podnijeli. A podnosili su na desetine nekakvih papira. Malo – malo pa neko unese nešto da potpišem. Prije toga, naravno, slijedi tura batina. I onda moraš, htio ne htio, da potpišeš. Krvav i modar od batina boriš se da ostaneš pri svijesti i u životu.

Uobičajeno je bilo psovanje turske majke, razne uvrijede, izrugivanje vjeri, naciji, porodici, svemu što im padne na pamet a za šta misle da će ispitivanog izbaciti iz ravnoteže. Imali su neke drvene batine, pendreke, vezali nas za radijatore i tukli pesnicama i nogama.

U pritvoru sam ostao 18 dana. Negdje desetak dana po izlasku iz pritvora bila je nekakva kontrola iz MUP-a, valjda na osnovu prijava nekih nevladinih organizacija da smo maltretirani. Dolazili su službenim vozilima po nas. Prije ispitivanja od strane inspektora u posebnoj sobi su nas pripremali za to ispitivanje. Bile su to klasične prijetnje likvidacijom, prijetnje familiji riječima "Misliš li ti dalje da ovdje živiš sa svojom porodicom? Ako misliš, onda potpiši i kaži da nije bilo maltretiranja. U protivnom, znaš da si naš kad – tad"!

Osudjen sama na 8 mjeseci zatvora. Kaznu sam izdržavao u Čupriji. Odležao sam 5 mjeseci jer je Okružni sud prvobitnu kaznu umanjio za 3 mjeseca.

56583 BR.L.H.